

Сборник съдебна практика

Съединени дела C-168/16 и C-169/16

Sandra Nogueira и др.
срещу
Crewlink Ireland Ltd
и

Miguel José Moreno Osacar
срещу
Ryanair Designated Activity Company

(Преюдициални запитвания, отправени от Cour du travail de Mons)

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност — Компетентност при индивидуални трудови договори — Регламент (ЕО) № 44/2001 — Член 19, точка 2, буква а) — Понятие „мястото, където [работникът или служителят] обичайно осъществява дейността си“ — Сектор на въздушния превоз — Летателен персонал — Регламент (ЕИО) № 3922/91 — Понятие „основна база“

Резюме — Решение на Съда (втори състав) от 14 септември 2017 година

1. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент № 44/2001 — Разпоредби от този регламент, квалифицирани като еквивалентни на тези от Брюкселската конвенция — Тълкуване на тези разпоредби в съответствие с практиката на Съда по Конвенцията — Компетентност при индивидуални трудови договори — Понятие за място, където работникът или служителят обичайно осъществява дейността си, или за място, където дейността, за която е нает работникът или служителят, е разположена — Самостоятелно тълкуване — Вземане предвид на съответните разпоредби от Римската конвенция — Допустимост*

(пreamбюл на Римската конвенция от 19 юни 1980 г.; член 19, точка 2 от Регламент № 44/2001 на Съвета)

2. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент № 44/2001 — Компетентност при индивидуални трудови договори — Понятие за място, където работникът или служителят обичайно осъществява дейността си — Широко тълкуване*

(член 19, точка 2, буква а) от Регламент № 44/2001 на Съвета)

3. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент № 44/2001 — Компетентност при индивидуални трудови договори — Понятие за място, където*

работникът или служителят обичайно осъществява дейността си — Определяне в случай на осъществяване на дейността в няколко държави членки — Трудови правоотношения в транспортния сектор — Критерии за определяне на това място

(член 5, точка 1 от Римската конвенция от 19 юни 1980 г.; член 19, точка 2, буква а) от Регламент № 44/2001 на Съвета)

4. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент № 44/2001 — Компетентност при индивидуални трудови договори — Понятие за място, където работникът или служителят обичайно осъществява дейността си — Иск, предявен от лице, което е член на летателния персонал на авиокомпания или ѝ е предоставено на разположение — Понятие, което не е отъждествимо с това за основна база по смисъла на приложение III към Регламент № 3922/91 — Понятие за основна база, което може да представлява показателен признак за определяне на това място*

(приложение III към Регламент № 3922/91 на Съвета и член 19, точка 2, буква а) от Регламент № 44/2001 на Съвета)

5. *Съдебно сътрудничество по граждански дела — Съдебна компетентност и изпълнение на съдебни решения по граждански и търговски дела — Регламент № 44/2001 — Компетентност при индивидуални трудови договори — Понятие за място, където работникът или служителят обичайно осъществява дейността си — Иск, предявен от лице, което е член на летателния персонал на авиокомпания или ѝ е предоставено на разположение — Място, което не е отъждествимо с територията на държавата членка, чиято националност са въздухоплавателните средства на тази авиокомпания*

(член 17 от Чикагската конвенция от 7 декември 1944 г.; член 19, точка 2, буква а) от Регламент № 44/2001 на Съвета)

1. Вж. текста на решението.

(вж. т. 45—48, 55 и 56)

2. Вж. текста на решението.

(вж. т. 57)

3. По отношение на трудов договор, изпълняван на територията на няколко договарящи държави, без професионалната дейност на работника или служителя да има действителен център, от който той да изпълнява основната част от задълженията си към работодателя си, Съдът приема, че член 5, точка 1 от Брюкселската конвенция трябва да се тълкува — с оглед както на необходимостта от установяване на мястото, с което спорът е най-тясно свързан с цел определяне на съда, който е най-добре поставен, за да се произнесе, така и на необходимостта да се гарантира адекватна защита на работника или служителя като по-слаба страна по договора и да се избегне вероятността компетентен да се окаже повече от един съд — като визиращ мястото, където или от което работникът или служителят фактически изпълнява основната част от задълженията си към своя работодател. Ето защо при такива обстоятелства понятието „място, където [работникът или служителят] обичайно осъществява дейността си“, съдържащо се в член 19, точка 2, буква а) от Регламент „Брюксел I“, трябва да се тълкува като означаващо мястото, където или от което работникът или служителят изпълнява основната част от задълженията си към своя работодател.

В случая разглежданите в главните производства спорове се отнасят до лица, които са членове на летателния персонал на авиокомпания или са ѝ предоставени на разположение. В този смисъл съд на държава членка, към която са отнесени такива спорове и който не може по безспорен начин да определи къде е „мястото, където [работникът или служителят] обичайно осъществява дейността си“, трябва — за да реши дали е компетентен — да установи „мястото, от което“ този работник изпълнява основната част от задълженията си към своя работодател. Както припомня и генералният адвокат в точка 95 от заключението си, от практиката на Съда следва също и че за да се определи конкретно това място, националният съд трябва да вземе предвид определен набор от признаци.

Както подчертава генералният адвокат в точка 85 от заключението си, в решения от 15 март 2011 г., Koelzsch (C-29/10, EU:C:2011:151, т. 49), и от 15 декември 2011 г., Voogsgeerd (C-384/10, EU:C:2011:842, т. 38—41), Съдът посочва редица признаци, които националните съдилища могат да вземат предвид. Тези съдилища трябва да установят по-конкретно в коя държава членка се намира мястото, от което работникът или служителят изпълнява възложените му задачи в областта на транспорта, и мястото, на което се връща след това, получава инструкции във връзка с тези задачи и организира работата си, както и мястото, където се намират неговите оръдия на труда. В това отношение при обстоятелства като разглежданите в главното производство и както подчертава и генералният адвокат в точка 102 от заключението си, трябва да се вземе предвид също и мястото, където са базирани самолетите, на които обичайно се осъществява дейността.

(вж. т. 58—61, 63 и 64)

4. Член 19, точка 2, буква а) от Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че когато лице — член на летателния персонал на авиокомпания или предоставено ѝ на разположение, предяви иск, понятието „мястото, където [работникът или служителят] обичайно осъществява дейността си“, по смисъла на тази разпоредба не е отъждествимо за целите на установяване на компетентността на сезирания съд с понятието „основна база“ по смисъла на приложение III към Регламент (ЕИО) № 3922/91 на Съвета от 16 декември 1991 година относно хармонизирането на техническите изисквания и административните процедури в областта на гражданското въздухоплаване, изменен с Регламент (ЕО) № 1899/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година.

Понятието „основна база“ обаче представлява показателен признак за определяне на „мястото, където [работникът или служителят] обичайно осъществява дейността си“. Всъщност в OPS 1.1095 от приложение III към Регламент № 3922/91 това понятие е определено като мястото, от което летателният персонал системно започва и където приключва работния си ден, организира ежедневната си работа и за времето на изпълнение на трудовия договор се е установил да живее, за да е на разположение на въздушния превозвач. Единствено в хипотезата, когато с оглед на конкретните фактически обстоятелства по случая искове като разглежданите в главните производства са в по-тясна връзка с друго място, „основната база“ не би имала значение за установяването на „мястото, [от което работниците или служителите] обичайно осъществяват дейността си“ (вж. в този смисъл решения от 27 февруари 2002 г., Weber, C-37/00, EU:C:2002:122, т. 53 и по аналогия от 12 септември 2013 г., Schlecker, C-64/12, EU:C:2013:551, т. 38 и цитираната съдебна практика).

(вж. т. 70, 73 и 77 и диспозитива)

5. Вж. текста на решението.

(вж. т. 75 и 76)